

Iz pravosodne prakse.

A. Civilno pravo.

a) Dajatev na strani dajalca in ne le njen sprejem na nasprotni strani mora biti nedovoljeno dejanje; sicer dajalec ne more zahtevati povračila. (§§ 1174, 1435, 1437 o. d. z.)

(Odl. od 3. novembra 1921, Rv 403/21-1, ki se ž njo potrjata sodbi viš. dež. sod. ljub. od 9. junija 1921., Bc II 31/21-5 ter okrožn. sod. mariborskega od 12. januarja 1921., Cg I. 227/20-8.)

B je kupil od železnice 27. januarja 1920 30.000 železniških pragov, komad po 19 K. Prodal jih je dne 4. marca 1920 A-u komad po 30 K. A je plačal na ta račun 5. marca 1920 100.000 K in 14. aprila 1920 200.000 K. Ker ni B pravočasno pogodbe izpolnil, je A zahteval vračilo plačanega dela kupnine.

Prvo sodišče je tožbenemu zahtevku ugodilo iz razloga, ker da je toženec navijal cene in verižil in je torej pogodba po § 879 o. d. z. bila nična.

Na prizivni stopnji je tožitelj skrčil tožbeni zahtevek za 30.000 K; v tej smeri je prizivno sodišče manj prisodilo, v ostalem je potrdilo prvo sodbo.

Stol sedmorce, odd. B., reviziji tožene stranke ni ugodil iz sledečih razlogov:

Ni več v sporu, da predmetno med strankama sklenjeno opravilo krši zakonito prepoved in da je zato nično.

Vendar pa se tožena stranka upira prizivnosodni sodbi, ki skladno s prvo sodbo nalaga tožencu povračilo sprejete dajatve iz ničnega tega opravila v skrčenem znesku po 270.000 K s prip.

Sklicujoč se na revizijski razlog št. 4 § 503 c. pr. r., uveljavlja revizija v nasprotju s tozadevnim prizivnosodnim nazorom mnenje, da z ozirom na določbo § 1174 o. d. z. toži-

telju ne sodi to povračilo, ker je plačilo izvršil, dobro vedoč, da gre za prepovedano opravilo.

Toda v navzočnem primeru ob stvarnem položaju, kakor je ugotovljen in kakršen sledi iz lastnih navedb toženčevih, ni uporabiti v §1174 o. d. z. ustanovljene izjeme od načela, da mora ob neveljavnosti pogodbe prejemnik prejeta vrniti.

§ 1174 o. d. z. obsega v prvem stavku določbo, da ne more zahtevati nazaj, kar je kdo vedoma dal za provzročitev nemožnega ali nedovoljenega dejanja. V navzočni stvari tiči nedovoljeno dejanje v sklepu kupčije, ki je bila na strani toženca verižniška, in je toženec hkratu ž njo prekomerno navil cene predmetnemu blagu. Nesporno pa je, da tožitelj zadevnega plačila ni opravil v to svrhu, da se imenovana kupčija sklene, marveč se je kupčija sklenila brez tega plačila in je plačilo opravilu sledilo kot njegova izpolnitev. S tega vidika tedaj plačilo, čigar povračilo je predmet pravdi, sploh ne bi spadalo pod navedeno določbo § 1174 o. d. z.

Ali kaže napis tega §: »Dajatev za nedovoljen namen« in razodeva to še zadnji odstavek cit. §, slovom katerega ni moči nazaj zahtevati posojila, danega v namen prepovedane igre, da § 1174 o. d. z. ne odreka zgolj povračila one dajatve, katera je bila opravljena naravnost v provzročitev nedovoljenega dejanja, marveč da jo je moči uporabiti i pri drugačnih dajatvah, katere naj bi služile nedovoljenemu namenu. Pogoju tej uporabi pa je, da se znači baš dajatev na strani dajalca in ne le njen sprejem na nasprotni strani kot nedovoljeno dejanje.

Tega pogoja v navzočnem primeru nedostaja, kajti obe podsodni sodbi ugotavljata prepovedano verižništvo in navijanje cen le na toženčevi strani.

Revizija sicer uveljavlja kot pomanjkljivost prizivnosodnega postopanja v smislu revizijskega razloga št. 2 § 503 c. pr. r., da se niso dopustili dokazi o zatrjevanih dejanstvih, katerim bi bilo posneti, da je tožitelj dobro vedel, da je sklenjena pogodba nedopustna in neveljavna. Toda navedena okolnost ob sebi ne bi bila sposobna, da i na tožiteljevi strani ustanovi učin verižništva in navijanja cen. Zatrjevana de-

janstva so tedaj za razsojo nemerodavna, zato ne tvori po manjkljivosti postopanja, da se je o njih ponudeni dokaz odklonil.

Ob podanem stvarnem položaju potemtakem določba § 1174 o. d. z. ni upoštevna, marveč gre zgolj za nično pogodbo, ki po § 1435 o. d. z. opravičuje dajalca, da po meri § 1437 o. d. z. zahteva dano nazaj. Ker glede mere te dajatve ni spora, je prizivnosodni izrek, ki tožbenemu zahtevku v skrčenem znesku ustreza, v zakonu utemeljen. **Ur.**

b) Oškodovancu gre cenilna vrednost poškodovanega predmeta, ako ga ni moči zopet postaviti v prejšnji stan. (§§ 354, 1294, 1295, 1323 o. d. z.)

(Odl. od 11. aprila 1922., Rv 127/22-1, ki se ž njo potrja sodba okrožnega sod. novomeškega od 18. februarja 1922., Bc I 14/22, s katero je bila izpremenjena sodba okr. sod. v Črnomlju od 31. decembra 1921., C 162/21-5)

Toženec je kupil spomladi 1921 od C. nekaj hoj, da jih poseka. Toženec je posekal tudi eno tožiteljičino hojo, dasi ga je bila tožiteljica opozorila, da je hoja njena last in ne prodajalčeva. Posekana hoja je ostala na tožiteljičinem svetu. Tožiteljica je zahtevala v tožbi 800 K odškodnine za posekano hojo. Toženec je ugovarjal, da ga ne zadeva nobena krivda, ker mu je prodajalec C. ves čas zatrjeval, da sme posekati sporno hojo. Pred tožbo je bil pripravljen prepustiti hojo tožiteljici, ako mu povrne 100 K za hojo ter stroške sekanja in rezanja.

P r v o s o d i š č e je tožbeni zahtevk zavrnilo. Izreklo je, da je toženec vedoma posekal tujo hojo, zato bi bil pač odgovoren za škodo po § 1295 o. d. z. Ko pa zahteva tožiteljica 800 K odškodnine, a je izvedenec posekano hojo cenil na najmanj 800 K, nima tožiteljica nobene škode, ker je ta poravnana z vrednostjo hoje, ki je ostala v tožiteljičini lasti.

P r i z i v n o s o d i š č e je prvostopno sodbo izpremenilo in ugodilo tožbenemu zahtevku iz razloga, da bi šla tožiteljici v svrho povračila provzročene ji škode v prvi vrsti pač postavitev v prejšnji stan. Ko pa to ne gre, ker je hoja posekana,

ji gre povračilo cenilne vrednosti rastoče hoje, kakor jo je bil določil izvedenec. Vrh tega, da je v juridični posesti posekane hoje toženec, zato tožiteljica niti ni mogla vzeti hoje.

Stolsedmorice, odd. B, ni ugodil reviziji iz razlogov:

Da je hojo, ki zanjo tožiteljica iztožuje odškodnino, dal posekati in razrezati, je toženec sam navedel v pravdi, takisto je sam izjavil, da prepusti tožiteljici hojo le, ako mu plača 100 K.

Ko prizivna stopnja na podlagi te navedbe in izjave zaključuje, da je prišel toženec v juridično posest hoje in da mu volja vztraja v tej posesti, s tem zaključkom prizivna stopnja ne prihaja v očitano protislovje s spisi v smislu § 503 t. 3 c. pr. r., kajti ta revizijski razlog se na zaključke sploh ne nanaša. Zakaj naj bi pa bil ta zaključek ob navedeni dejanski podlagi pravnopomoten, revizija ne pove. Sicer pa je vprašanje posesti, kakor razvidno iz sledečega, za razsojo stvari itak neodločilno.

Ugotovljeno je po prvem sodišču, a prizivno sodišče se je tej ugotovitvi pridružilo, da je zadevna hoja rastla na tožiteljičinem svetu in da je hoja tožiteljičina. Ta ugotovitev je posledek dokazne ocene pričevanj X in Y. Revizija nedopustno prezira to ugotovitev, ko z vidika revizijskega razloga št. 4 § 503 c. pr. r. ugovarja, da bi morala tožiteljica v utemeljitev svojega odškodninskega zahtevka najprej dokazati svojo lastninsko pravico. Ob navedeni ugotovitvi je ta dokaz baš dognan.

S tem, da je toženec posekal tožiteljičino hojo, je posegel v tujo last. Poseg v tujo last je protipravno dejanje (§ 354 o. d. z.). Krivdo toženčevo je prizivna sodba pravilno iztaknila v toženčevi brezbrižnosti za tujo last. Še predno je posekal hojo, je izrečno priznal možnost, da je hoja tožiteljičina. Ni ugotovljeno, da bi se bil toženec tozadevnih dvomov pred posekanjem zopet iznebil. Ko je navzlic temu hojo posekal, si je s tem tudi naprtil odgovornost za posledice svojega dejanja. Zakoniti pogoji za odškodninsko njegovo

obveznost v smislu §§ 1294, 1295 o. d. z. so torej podani ne glede na začetkom omenjeno vprašanje posesti.

Kolikor pa revizija slednjič še zanika, da je kaj škode, češ tožiteljica naj si vzame hojo v naravi, je zavrniti revizijo na jasno določbo § 1323 o. d. z., po kateri je tožiteljica spričo nesporne okolnosti, da je postavitev v prejšnji stan nemogoča, upravičena zahtevati cenilno vrednost. Ta mera o višini tožbenega zahtevka pa je sedaj izven spora. **Ur.**

c) Stavka lastnih železniških uslužbencev ni višja sila za železnico. (§§ 84, 5 ž. obr. pr., čl. 400 trg. z.)

(Odl. od 13. decembra 1921., Rv 497/21-1, ki se ž njo potrjata sodba dež. sod. ljubljanskega od 10. oktobra 1921., Bc III 123/21-4 in sodba okr. sod. v Ljubljani od 21. junija 1921., C II 361/20-15.)

Tožitelj je oddal 13. aprila 1920 toženi železnici v prevoz blago, ki ni prišlo na namembno postajo. Toženka je ugovarjala, da je pošiljatev izginila ob času splošne stavke njenega osobja, vsled česar da železnica ni mogla čuvati blaga; ta stavka da je višja sila, ki izključuje toženkino odgovornost.

Tega ugovora ni priznalo za upravičenega niti prvo niti drugo sodišče ter sta obe stopnji tožbi ugodili.

Stolsedmorice odd. B je revizijo zavrnil iz razlogov:

Nasproti toženkinemu stališču, da zahtevane odškodnine ni zavezana plačati, ker v smislu § 84 ž. obr. pr. ne jamči za izgubo blaga, uropanega v času splošne železničarske stavke, katero da je smatrati za višjo silo, je izreklo prizivno sodišče, da stavke lastnih železniških uslužbencev ni šteti za višjo silo, vrh tega pa še, da niti ni dokazano, da se je predmetno blago izgubilo baš med stavko.

S slednjo dejanstveno ugotovitvijo se sicer revizija ne strinja, toda ne pobija je ne iz takega revizijskega razloga, navedenega v § 503 c. pr. r. Ob neizpodbiti tej ugotovitvi pa sploh nedostaje vzročne zveze med izgubo blaga in med stavko, pa se tožena železnica že zato ne more s pozivom na stavko otresti svojega jamčevanja za izgubljeno blago.

Že ta razlog bi zadoščal, da revizija ne more uspeti.

Toda je pritrditi še nadaljnemu, z revizijskim razlogom št. 4 § 503 c. pr. r. izpodbijanemu pravnemu nazoru prizivnega sodišča, da stavke lastnih uslužbencev ni šteti za višjo silo, katera bi železnico reševala v smislu § 84 ž. obr. pr. od jamčevanja za izgubljeno blago. Tozadevni pravilni obrazložitvi prizivnega sodišča je dodati le še to, da po § 5 ž. obr. pr. kakor po čl. 400 trg. zak. jamči železnica za svoje ljudi, pa tedaj jamči tudi za škodo, provzročeno s tem, da so stavkali.

Ob tem pravnem stališču je za razsojo brezvplivno, ali je stavka izbruhnila nenadoma ali jo je bilo moči odvrniti; spričo tega je tudi tozadevni očitek pomanjkljivosti prizivnosodnega postopanja očito neutemeljen. **Ur.**

d) Zastaranje odškodninskega zahtevka napram železnici; bistvene potrebnosti reklamacije (§§ 98 (3), 99 (3, 4) ž. obr. pr.)

(Odl. od 18. oktobra 1921., Rv 426/21-1, ki se ž njo potrjata sodbi višj. dež. sod. ljubljanskega od 21. junija 1921., Bc I 62/21-4 in dež. sod. v Ljubljani od 10. februarja 1921., Cg II 224/19-9.)

Tožena železnica je ugovarjala zastaranje odškodninskega zahtevka za izgubljeno blago, češ da tožitelj ni pravilno reklamiral, ker da reklamaciji, vloženi po njegovem pravnem zastopniku, niso bili priloženi ne prevozni list ne posvedočba o vrednosti izgubljenega blaga ne pooblastilo pravnega zastopnika.

Prvo sodišče je izreklo, da je toženka odgovorna za škodo, ker je bila reklamacija pravilno podana. Po § 98 (3) ž. obr. pr. da se, ako se reklamacija zavrne, zastaranje nadaljuje od dne, ko naznani železnica prijavitelju svojo odločbo in mu vrne dokazila, »ki so bila m o r d a priložena prijavi«. Torej mora železnica prijavo meritorno rešiti tudi tedaj, če ni imela v 99 (3) ž. obr. pr. navedenih prilog.

Enako je razsodilo prizivno sodišče.

Stolsedmorice odd. B je zavrnil revizijo iz sledečih razlogov:

Revizija pobija prizivno sodbo kot pravnopomotno zato, ker izraža nazor, da je zastaranje odškodninskega zahtevka v smislu § 98 (3) ž. obr. pr. ovrto s pismeno prijavo zahtevka tudi tedaj, ako prijava ni opremljena z dokazili. Po mnenju revizije da ima vložena reklamacija šele takrat ta pravni učinek, da ovre zastaranje, ako je podana pravilno in opremljena z vsemi potrebnimi in v § 99 ž. obr. pr. naštetimi listinami. Le tako opremljena reklamacija da je sposobna služiti namenu reklamacijskega postopanja, to je preizkusu in priznanju odškodninskega zahtevka.

Stol sedmorice, odd. B, se temu naziranju ne pridružuje, šteje marveč stališče prizivnega sodišča za pravilno.

§ 98 (3) ž. obr. pr. pravi izrečno, da je zastaranje ovrto s pismeno prijavo zahtevka (reklamacijo) pri železnici. Predpisu tega § ustreza tedaj reklamacija, da le točno označuje tako zahtevek kakor prevozno opravilo, na katero se zahtevek nanaša.

Res je sicer, da § 99 (3) ž. obr. pr. določa, da je ob reklamaciji predložiti prevozni list, ako je bil izročen prejemniku, kakor tudi posvedočba o vrednosti blaga. Ali ne izreka ta predpis nikakih posledic za primer, da imenovane priloge niso priložene. Nedostajanje teh prilog in enako tudi morebitnega pooblastila bi tedaj pač upravičevalo železnico, da oglašeni zahtevek vsled tega nedostatka odkloni. Tudi bi mogla taka nedostatnost reklamacije v primeru sledeče sodne uveljave zahtevka učinkovati v smislu § 45 c. pr. r. na izrek o pravnih stroških. Da bi pa bila prijava zaradi tega formalnega nedostatka kratkomalo neupoštevna in za oviranje zastaranja nesposobna, tega nikakor ne določa ž. obr. pr. Niti ne bi ustrezalo načelom o veri in zaupanju v trgovinskem prometu, ako bi železnica kot sopogodnica prejemši tako reklamacijo jo pridržala brez sleherne rešitve, ki bi jo po § 99 (4) ž. obr. pr. čim žurneje naj izdala, po preteku zastaralne dobe pa bi ugovarjala zastaranje.

Neutemeljeni reviziji torej ni bilo ugoditi.

Ur.

e) Vpis carinskega posrednika v trgovinski register (čl. 19, 272 št. 3, 393, 409 trg. z., čl. 2, 6, 7, 8 št. 6, 9 pravilnika o carinskih posrednikih, Ur. list od 31. avgusta 1921).

(Odl. od 6. decembra 1921., Ut 216/21-1, ki se ž njo izpreminjata sklepa višj. dež. sod. v Ljubljani od 18 oktobra 1921., R I 185/21-1 in dež. sod. ljubljanskega od 30. julija 1921., Firm 1968-Druž. II 110/5.)

Deželno kot trgovinsko sodišče je predlog carinskega posrednika A na vpis njegove firme v trgovinski register zavrnilo, češ da carinsko posredništvo ni trgovinsko opravilo po čl. 272 št. 4 trg. z. ter da potemtakem carinski posrednik ni trgovec po čl. 4 trg. z.

Temu naziranju se je pridružila tudi druga stopnja.

Vsled revizijskega rekurza je stol sedmoričice, odd. B, razveljavil sklep višj. dež. sodišča s sledečo utemeljitvijo.

Z izpodbijanim sklepom se očitno krši zakon.

Področje carinskega posrednika obsega zastopanje stranke v vseh poslih zacarinjevanja, a v zvezi ž njim še ona opravila, ki so združena z navedeno svrho. Ne obsega torej le podajanja deklaracije in prisostvovanja pri pregledu blaga, marveč mu je bistven predmet tudi, da posrednik blago prevzame in spravi iz carinarnice in ga izroči (ekspedira) svojemu pooblastitelju. (Čl. 6, 7, 8 št. 6, 9 pravilnika o carinskih posrednikih, Ur. list od 31. avgusta 1921). Potemtakem pa je šteti carinskega posrednika za svoje vrste spediterja oziroma prevoznika. Trgovinski zakon tudi v istini pri določbah o prevozniškem opraviilu izrečno omenja poslovanje prevoznika pri ocarinjevanju (čl. 393, 409 trg. z.) Analogne določbe ima ž. obr. pravilnik v §§ 65, 76 I, V, 78 III. Imenovani § 65 ž. obr. pr. navaja v svojem drugem in petem odstavku zlasti, da lahko železnica izpolnitev carinskih predpisov prenese spediterju. Izrečno se torej pripisuje področju spediterja, da upoti zacarinjevanje blaga.

V očitni zvezi s takšnim področjem carinskih posrednikov omenja pravilnik o carinskih posrednikih v čl. 2 še posebej trgovinske firme ali druge pravne osebe, ki se bavijo

z odpremnimi speditorskimi posli, da smejo dobiti pravico carinskega posredništva, a imenuje začasni zakon o državni trošarini, taksah in pristojbinah od 24. junija 1921 (v Ur. l. od 22. avg. 1921) v tar. post. 225 to poslovanje »speditersko-posredniško poslovanje«.

Obrtovanje carinskega posrednika spada torej v trgovinska opravila, navedena pod št. 3 čl. 272 trg. z. V tem pogledu je pogoj za vpis v trgovinski register podan. Ali je tudi v ostalih pogledih ustreženo zakonu, o tem še nedostaje podsodnega izreka. Zato je bilo ugoditi revizijskemu rekurzu, razveljaviti izpodbijani sklep in sodišču druge stopnje naročiti, da o rekurzu sklepa vnovič. Ur.

f) K odpovednemu razlogu po čl. 14., točki 6 uredbe o stanovanjih od 21. maja 1921 št. 202 Ur. l.

(Odl. od 24. januarja 1922., Rv 25/22-1, ki se ž njo potrjuje sodba dež. sod. ljubljanskega od 5. decembra 1921., Bc III 158/21-4, s katero je bila izpremenjena sodba okr. sod. v Ljubljani od 17. septembra 1921., C IV 404/21-3.)

Tožeča mestna občina je trdila, da je kupila hišo, da namesti v njej svoj užitninski urad in svoje uslužbence in je zato odpovedala stanovanje tožencu, ki ni njen uslužbenec. Toženec je zoper odpoved ugovarjal.

Prvo sodišče je izreklo sodno odpoved za veljavno z ozirom na čl. 14 t. 6 cit uredbe.

Prizivno sodišče je izreklo, da se sodna odpoved razveljavi.

Stolsedmorice, odd. B, je pritrdil prizivni sodbi iz razlogov:

Revizija, opirajoča se na revizijski razlog št. 4 § 503 c. pr. r., ni utemeljena.

Prizivna sodba izreka v svojih razlogih, da po tožitelju uveljavljani odpovedni razlog točke 6 čl. 14 uredbe z dne 21. maja 1921 št. 202 zato ne drži, ker nedostaje v navedeni zakonski določbi zahtevanih pogojev v nastopnih pogledih:

1. tožiteljica sama ni trdila, da potrebuje odpovedano stanovanje za nove nameščence.

2. trdila je sama, da potrebuje predmetno stanovanje tudi za pisarno, a je po cit. uredbi izprememba stanovanjskih prostorov v poslovne prostore nedopustna.

3. stanovanjsko oblastvo ni oddalo mnenja, da potrebuje tožiteljica toženčevo stanovanje za nove svoje uslužbence.

Revizija se dveh prvonavedenih pogojev sploh ne dotika, dasi že nedostajanje njiju dveh opravičuje prizivno odločbo. Po zadnjem odstavku § 506 c. pr. r. mora revizijski spis razložiti, iz katerih razlogov da pravna presoja stvari ni pravilna. Ko revizija to obrazložbo glede prvih dveh pogojev docela opušča, že s tem onemogočuje svoj uspeh. Vendar bodi omenjeno, da zoper tozadevno prizivnosodno pravno stališče ni pomisleka.

Točka 6 čl. 14 cit. uredbe dopušča v istini, kakor to izreka prizivna sodba, odpoved le v to svrho, da se nameste v odpovedanem stanovanju novi uslužbenci, ne pa v svrho, da se stari uslužbenci, o katerih je domnevati, da že imajo stanovanje in so navzlic nastanitvi v tem stanovanju lahko službovali v podjetju, le preselijo v novo stanovanje. Takisto je v skladu z besedilom in smislom zakona, da je odpoved po navedeni točki dopustna le v svrho, da se za novega uslužbenca pridobi stanovanje, ne pa, da se pridobe podjetju poslovni prostori. Da se stanovanja sploh ne smejo izpreminjati v poslovne prostore, razodevajo zlasti določbe v točkah 2, 4 in 5 čl. 21 uredbe, a za podjetje, za kakršno se šteje tožeča stranka sama v navzočem primeru, prihaja v poštev še določba čl. 24 uredbe.

Neutemeljena je pa revizija tudi, kolikor se upira prizivni sodbi glede obstoja tretjega zgoraj navedenega pogoja za odpoved po uporabljenem odpovednem razlogu. Revizija odreka sodišču pravico, da bi popravljalo v področje stanovanjskega oblastva spadajoče in od tega oblastva izdano mnenje o okolnosti, ali je podana potreba za nastanitev uslužbenca. Toda prizivno sodišče ne preizkuša niti ne po-

pravljaja tozadevnega mnenja stanovanjskega oblastva, marveč zgolj ugotavlja, da stanovanjsko oblastvo mnenja o navedeni okolnosti sploh ni izdalo. Stanovanjsko oblastvo je namreč po lastni pravdni navedbi tožeče stranke dalo zgolj dovoljenje za odpoved v smislu točke 6 čl. 14 stan. naredbe. Tako dovoljenje pa baš nima one določne dejstvene vsebine, kakršno zahteva citirana določba od mnenja stanovanjskega oblastva in kakršna more edino služiti sodišču v podlago presoji. Pravilen je torej prizivnosodni nazor, da z zadevnim odlokom stanovanjskega oblastva ni ustreženo predmetnemu pogoju za odpoved. **Ur.**

g) Netočnost v krajevnem naslovu tožene delniške družbe ji ne jemlje pravdne zmožnosti. (§§ 1 in 7 c. pr. r., čl. 211 trg. z.)

(Odl. od 3. novembra 1921., Ut 185/21-1, ki se ž njo potrja sklep višj. dež. sod. ljubljanskega od 24. avgusta 1921., R I 129/21-1, s katerim se je bil izpremenil sklep dež. sod. ljubljanskega od 21. maja 1921., Cg IIa 40/21-4.)

Prvo sodišče toženi delniški družbi »Croatia« odreka pravdno zmožnost v smislu § 1 c. pr. r., ker da ni v trgovinski register vpisana in tedaj v smislu določbe čl. 211 trg. z. pravno ne obstoji. Iz tega razloga izreka po § 7 c. pr. r. postopanje za nično in zavrača tožbo.

Nasproti poudarja druga stopnja, da je delniška družba »Croatia« nesporno vpisana v trgovinski register v Zagrebu, da je potemtakem pravni subjekt brez ozira na to, ali je registrirana tudi v Sloveniji ali ne, da pa ji je z razglasom ministrstva za trgovino in obrt od 13. decembra 1920 št. 9286/20 še izrečno dopuščeno, poslovati v Sloveniji. O istovetnosti te delniške družbe s toženo stranko, nazvano v tožbi: »Croatia« gozdna industrijska delniška družba, Ljubljana, Gosposvetska cesta 2«, da ni nobenega dvoma tako z ozirom na način, kako se tožena stranka sama nazivlja v svojih tiskovinah kakor z ozirom na njeno postopanje in njene navedbe v pravdi.

Rekurznosodno rešenje, s katerim se sklep prve stopnje izpreminja in prvi stopnji naroča nadaljevanje zakonitega postopanja, pobija tožena stranka z revizijskim rekurzom zato, ker da delniška družba »Croatia« z označbo »Ljubljana, Gosposvetska cesta 2« ni vpisana v trgovinski register, tedaj po čl. 211 trg. z. ne obstoji, vsled česar ji nedostaje pravdne zmožnosti po § 1 c. pr. r.

Revizijski ta rekurz ni utemeljen.

Niti najmanjšega dvoma ni, da je tožba naperjena zoper gozdno industrijsko delniško družbo »Croatia«, ki ima svoj sedež v Zagrebu, ki pa posluje tudi v Ljubljani, na Gosposvetski cesti št. 2. V tem pogledu je zavrniti izvajanja revizijskega rekurza na pravilno obrazložitev rekurznosodnega sklepa. Dejanski o tem med strankama niti ni spora. Drugače bi bilo i navzočni revizijski rekurz zavreči, ker da je vložen od neupravičene osebe.

O tem dejanskem položaju bi gola netočnost v krajevnem naslovu tožene tvrdke pač lahko povzročila težkoče ob vročitvi tožbe, nikakor pa ni kos ukiniti istovetnosti tožene stranke ali celo kakor trdi revizijski rekurz, ustvariti novo stranko in sicer tako brez pravdne zmožnosti.

Da toži ljubljansko podružnico »Croatia«, tega tožeča stranka nikoder ne pravi. Tozadevnim izvajanjem revizijskega rekurza torej kratkomalo ne dostaje podlage. **Ur.**

h) Prizivno sodišče popresoja le v mejah prizivnih razlogov in prizivnega predloga. (§§ 496³, 467³, 462 c. pr. r.)

(Odl. od 29. novembra 1921., Ut 205/21—1, ki se ž njo razveljavlja sklep dež. sod. v Ljubljani od 6. oktobra 1921., Bc III 122/21—4, s katerim se je bila razveljavila sodba okr. sod. v Ljubljani od 24. jun. 1921., C IV 285/21-3.)

Železnica je tožila B-a na plačilo 1470 K, češ da je imela toliko stroškov, ko je morala preložiti les, ki ji ga je bil toženec tako nepravilno naloženega izročil v prevoz, da je italijanska postaja v Logatcu odklonila sprejem vagona.

Prvo sodišče je tožbeni zahtevk zavrnilo, prizivno sodišče pa je prvosodno sodbo razveljavilo, ker da je

ostalo postopanje pomankljivo. S t o l s e d m o r i c e, odd. B., je razveljavil sklep prizivnega sodišča in le temu naročil, da o prizivu vnovič odloči.

R a z l o g i .

Prvo sodišče utemeljuje zavrnitev tožbenega zahtevka s tem, da je tožeča stranka sama zakrivila zavrnitev vagona in ponovno prekladanje ter z obojim združene iztoževane stroške; kajti po tožeči stranki zatrjevane napake v nakladu — to je manjkanje železnih ročic in verig — da so bile očitne že pri prevzemu vagona in je stvar tožeče stranke, da nepravilno naloženega voza ne sprejme ali da vsaj opozori toženca na nevarnost, da italijanska železnica tako naloženi voz odkloni.

V prizivu zoper prvosodno to tožbo je tožeča stranka kot prizivna razloga navedla napačno oceno stvari in dokazov in napačno pravno presojo zadeve in stavila predlog, da se izpodbijana sodba izpremeni ter tožbenemu zahtevku ugotovi. Izvajanja priziva, ki niso ločena po navedenih prizivnih razlogih, so v bistvu sledeča:

Izpodbijana sodba da smatra železnico za krivo, ker da je sprejela nepravilno naloženi voz v prevoz in ni stranke poobročila o italijanskih predpisih. Toda s tem, da je tožeča stranka voz prevzela, da še ni dokazano, da je bil naklad pravilen. Dokaz tožiteljčine krivde da bi morala doprinesti tožena stranka; ni stvar železnice, da dokaže ona, da je bil naklad v času sprejema pravilen vsaj na zunaj in da se je nepravilnost naklada iz gotovih vzrokov mogla ugotoviti šele pozneje. Nemogoče da je zahtevati od železnice, da vsak voz pri prevzemu preišče z minuciozno natančnostjo. Nikakor da ni golega dejstva, da je železnica napačni naklad ugotovila šele pozneje in ga odpravila, železnici šteti v krivdo, češ da bi bila morala nepravilno naloženi voz zavrniti takoj spočetka. Nasprotnik da bi bil moral tako krivdo dokazati z drugimi konkretnimi dokazi. Dejstvo, da je bil voz odpravljen v Logatec, dokazuje, da naklad voza ni bil očitno nepravilen, in je pripisovati zavrnitev voza v Logatcu le izredni rigoroznosti tamkaj poslujočega italijanskega uslužbenca. Predpisi za italijanske železnice o nakladu lesa da so enaki tozemskim javno razglašenim predpisom; zato

da ni imela tožeča železnica povoda, o njih podučevati nasprotno stranko.

Prizivna stopnja je izpodbijano sodbo v smislu § 496., št. 3 c. pr. r. razveljavila. Naziranju prvega sodišča da bi bilo pač pritrditi, ako bi pomanjkljivost naklada obstojala zgolj v tem, da so manjkale železne ročice in verige, toda tožeča stranka da navaja povrh tega, da je bil voz slabo naložen, površen, povezan s tanko žico, naklad da ni bil stanovitni ter se je bilo bati, da se pri premikanju razruši. Glede teh grajanih napak naklada pa da iz navedb strank tudi ne sledi, da so bile tožeči železnici ob prevzemu voza očitne. Ker pa da prvo sodišče o tej točki ni razpravljalo, zlasti ni sprejelo tozadevnih od obeh strani ponujenih dokazov, ostalo da je postopanje bistveno pomanjkljivo, vsled česar da je bilo treba sodbo v smislu navedene zakonske določbe razveljaviti.

Po pravici očita revizijski rekurz tej prizivnosodni odločbi, da sega preko priziva. Po § 467., t. 3 c. pr. r. mora vsebovati priziv točno označbo prizivnih razlogov in izjavo, ali se predlaga razveljava ali pa izprememba sodbe, in sicer kakšna. Prizivnemu sodišču pa je po § 462. c. pr. r. odločbo prvega sodišča popreizkusiti — nekvarno določbam §§ 477. in 494. c. pr. r., ki pa v navzočem primeru ne prihaja v poštev — v mejah prizivnih razlogov in prizivnega predloga. Le po meri priziva je prizivnemu sodišču najprej ustanoviti dejansko podlago za pravno presojo, a potem mu je takisto pravna presoja omejena na točke, uveljavljene v prizivu. Česar priziv ne pobija, ni predmet prizivnosodni popresoji. Ta načela krši prizivnosodni sklep. Prvi sodnik ugotavlja, da je bil po navedbi tožeče stranke voz zaradi tega slabo naložen, ker so manjkale pri nakladu železne ročice in verige. Te ugotovitve tožeča stranka v prizivu ni pobijala. Nemerodajno je, ali dopuščajo tožbene navedbe možnost i take razlage, da je napaka naklada tičala še v drugih okoliščinah. Čim se je tožeča stranka, opustivši v tej smeri priziv, zadovoljila z navedeno prvosodno razlago svojih navedb, je nanjo vezano tudi prizivno sodišče. Svoji presoji mora tedaj v podlago vzeti prvosodno stališče, da graja tožeča stranka naklad kot slab le zato, ker so manjkale železne ročice in verige.

Prizivno sodišče se v svojem sklepu sklicuje na točko 3. § 496 c. pr. r. Toda po tej zakonski določbi je prizivnemu sodišču razveljaviti izpodbijano sodbo in vrniti stvar prvi stopnji v novo razpravo in razsojo le tedaj, ako prvemu sodišču spričo njegovega pravnega stališča neke dejanske okolnosti za razsojo sploh niso bile merodajne in je iz tega razloga opustilo, jih razmotrivati, dočim se drugi stopnji z drugačnega pravnega stališča vidijo važne. V navzočem primeru položaj ni tak, saj se v pravnem pogledu prizivna stopnja strinja s prvo in ima pomisleke le glede dejanske podlage, ki pa je baš neizpodbijana.

Za dopolnitev razprave na prvi stopnji, ukrenjeno z izpodbijanim sklepom, nedostaje torej zakonite podlage. Zato je bilo revizijskemu rekurzu ugoditi. **Ur.**

i) Pogoji zavarovanju terjatev državnega zaklada. — Kompenzacijska pogodba z Avstrijo. (Čl. III. uvodn. zak. k izvrš. r., dvorna dekr. od 24. oktobra 1806., 36 pr. z. št. 577. — Služb. nov. od 3. junija 1919., br. 51 in od 26. septembra 1919., br. 96.)

(Odl. od 31. maja 1921., Ut 66/21, ki potrja sklep dež. sod. v Ljubljani od 11. februarja 1921., R III 16/21—2, s katerim se je bil izpremenil sklep okr. sod. v Ljubljani od 17. januarja 1921., E 55/21—1.)

Državni zaklad kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev, zastopan po finančni prokuraturi, je predlagal izvršbo v zavarovanje v smislu gori navedenega čl. III in obeh dvornih dekretov na podlagi plačilnega naloga, izdanega od centralne uprave za trgovski promet v inozemstvu, glašečega se tako: »Na temelju kompenzacijske pogodbe 180/SHS ste naročili v Avstriji za 2,132.140 K elektrotehničnega materiala. V smislu točke VI b) kompenzacijske pogodbe 180/5 HS se plača elektrotehnični material Centralni upravi za trgov. promet z inozemstvom, podružnici v Ljubljani. Vsled tega se pozivljate, da plačate znesek 2,132.140 K s 5 % od 26. marca 1920. naprej takoj pod ogibom izvršbe.«

P r v o s o d i š č e je izvršbo dovolilo.

Rekurzno sodišče jo je zavrnilo.

R a z l o g i:

Slovom čl. III uvod. zak. k izvrš. r. so obdržale veljavo zakonite določbe o prednostnih pravicah, o zavarovanju in izterjavi: a) davkov in javnih davščin; b) drugih terjatev, ki so davkom glede izterjave zakonito izenačene; c) takih terjatev državnega zaklada, glede kojih pristojna odločba in likvidacija upravnim oblastvom; — v veljavi so ostale dalje zakonite določbe o zavarovanju in izterjanju č) dohodarstvenih kazni; d) terjatev iz rabokupnih pogodb o javnih dohodkih.

Glasom plačilnega naloga izvira terjatev, ki naj se zavaruje, iz naročila zavezane stranke na temelju kompenzacijske pogodbe med našo državo in Avstrijo z dne 1. septembra 1919.

Terjatev torej očitno ne spada med one zahteve, kateri so omenjeni spredaj pod a), b), č) in d).

Preiskati je le, če ne spada terjatev med zahteve skupine c). Merodajna za ta preiskus je kompenzacijska pogodba z dne 1. septembra 1919. Ta pogodba pa ne vsebuje nobene določbe, ki bi preodkazovala odločbo in likvidacijo o terjatvah iz naročil temeljem te pogodbe upravnim oblastvom. Odstavek VI. pogodbe obsega določbe o denarnem prometu in določa pod VI b), da bo centralna uprava skrbela, da se vsi zneski, ki jih je položiti kot plačilo, plačajo izključno v korist Waren-Verkehrs-Büroja na mestih za obračunanje, koje določi centralna uprava. Priloga te pogodbe, tvoreča njen sestavni del, določa pod III., da upravlja denarni promet pri nas centralna uprava, pri kateri morajo prejemniki vsega blaga, ki se pošilja iz Avstrije k nam, položiti plačila. Po točki IV. priloge je uvoz v pogodbi označenih predmetov dovoljen k nam iz Avstrije le proti izvoznemu dovoljenju Avstrije in uvozni izkaznici naše države. Izvozno dovoljenje se daje prodajalcu, če doprinese 1.) potrdilo, da je kupec kupnino položil, 2.) vozno izkaznico, glasečo se na kupca. Uvozne izkaznice izdaja za nas centralna uprava. Treba je torej kupnino prej založiti, šele potem se dobi izvozno dovoljenje. Dokler se ta pogoj ne izpolni, ni moči efektuirati naročila. Da bi centralna uprava imela pravico izterjati kupnino od naročevalcev, o tem ne določa pogodba ničesar. Plačilo kup-

nine je zadostno zavarovano s tem, da mora biti založeno pri centralni upravi poprej, predno se dobi izvozno dovoljenje.

Iz naročila temeljem gorenje pogodbe torej državnemu zakladu ni mogla nastati terjatev; določbe v pogodbi nastoj take terjatve docela izključujejo.

Terjatev, za katero se zahteva zavarovanje, torej tudi ne spada v skupino c) spredaj omenjenih zahtevkov. Pogoji čl. III. uvod. zak. k izvrš. r. niso dani, tudi ne tvori plačilni nalog nobenega izvršilnega naslova, ki so v § 1. izvrš. r. naštet, ker gre v navzočem slučaju očitno za zasebnopravno zahtevo, o kateri pristoji odločba sodišču.

Vsled revizijskega rekurza finančne prokulture je vrhovno sodišče potrdilo sklep II. stopnje.

Iz razlogov: Rekurnosodno stališče pobija revizijski rekurz kot pravnopomoten, toda ga dejanski sam podpira, ko izvaja, da v primeru kupčij na podlagi kompenzacijske pogodbe trgovec svobodno kupuje v Avstriji blago, ki ga namerava uvoziti, le kupnino da ima pred uvozom položiti pri centralni upravi, da dobi uvozno izkaznico; proti potrdilu založene kupnine, uvozne izkaznice in izvoznice od strani Avstrije da sme avstrijski prodajalec izvoziti blago in dobi plačilo zanj od strani Warenverkehrsbureau v Avstriji, ki da obremeni istočasno našo centralno upravo s to svoto; država da ni potemtakem z nobeno pogodbo vezana z zasebniki in ne kupuje niti za sebe niti za trgovca, ampak le posreduje v javnem interesu pri vplačilu in izplačilu terjatev ter vodi račune v svojem imenu z avstrijsko državo; kompenzacijska pogodba da res ne vsebuje določb, po katerih bi centralna uprava imela pravico, izterjati kupnino od naročevalcev, tega pa zato ne, ker nima pred očmi slučaju, da bi država izstavila akreditivno pismo brez poprejšnjega plačila kupnine po naročevalcu.

Po lastnih teh izvajanjih revizijskega rekurza nastane terjatev iz naročila na podlagi kompenzacijske pogodbe naravnost in edinole med pogodbenima strankama, to je med prodajalcem in kupcem. Centralni upravi pa gre enako kakor Warenverkehrsbureau briga, da ostane trgovinski promet, uravnan s kompenzacijsko pogodbo, v okviru te pogodbe. Ko nalaga

čl. VI. 1b) pogodbe centralni upravi skrb, da se vsi zneski, ki jih je položiti kot plačilo za blago, ki se dobavi iz Avstrije, vplačajo izključno v korist Warenverkehrsbureau na mestih za obračunjanje, katere določi centralna uprava, uravnava s tem zgolj način novčnega prometa. Ne dotika pa se nimalo dolžnosti in višine plačila iz posameznih kupčij, ki jih v okviru kompenzacijske pogodbe slej ko prej docela svobodno in brez vtičkanja centralne uprave sklepajo stranke, pa jih tudi lahko izpreminjajo ali razdirajo in jih je presoјati zgolj po predpisih zasebnega prava.

Iz dejstva naročila torej centralni upravi oziroma državnemu zakladu ni mogla nastati terjatev glede kupnine, pa ji taka terjatev ni mogla nastati sploh ne v mejah področja, odkazanega centralni upravi s kompenzacijsko pogodbo. Ko je morala potemtakem nastati izven tega področja, si tudi centralna uprava, opirajoča se zgolj na to področje, ne more glede nje prisvajati odločbe in likvidacije, ker ji baš v to nedostaje zakonske upravičbe.

Tega pravnega položaja ne izpreminjata dvorna dekreta z dne 24. oktobra 1806 zb. pravos. zak. št. 789 in z dne 18. septembra 1786 zb. pravos. zak. št. 577, kajti veljavna sta ostala le v mejah čl. III. uводn. zak. k izvrš. r. Po tem členu pa, kakor razloženo, predmetno zavarovanje ni opravičeno. Za izvršbo v varnost po predpisih drugega dela, prvega oddelka izvrš. reda nedostaje v § 370 izvrš. r. določenih pogojev, a je pripomniti, da ne bi mogel zadevni plačilni nalog niti za primer, da je postal pravnokrepen, tvoriti izvršilnega naslova v smislu točke 10 § 1 izvrš. r., ker nedostaje nadaljnega v tej točki izrečno izraženega pogoja, da je izvršba po zakonitih določbah odkazana sodiščem.

Ur.

B. K a z e n s k o p r a v o.

a) Brez predloga državnega pravdnika ne sme vzklicno sodišče uporabiti spričo določb §§ 2, 475, odst. 2 in 477, odst. 2 k. pr. r. zoper obtoženca strožjega kazenskega zakona kakor je oni, ki ga je predlagal obtožitelj. — Orožniški stanici pristoji svojstvo javnega oblastva v smislu čl. V. zak. od 17. decembra 1862, št. 8 drž. zak. za l. 1863., nikakor pa ne svojstvo samostojnega oddelka kraljeve vojske. — Doba poslovanja pred posredovalnim uradom ne vpliva na zastaranje po §§ 530 in 531 k. z.

(Rešenje stola sedmorice odd. B od 8. novembra 1921. I. Kl 233/21.)

Stol sedmorice, oddelek B, kakor kasacijsko sodišče je o ničnostni pritožbi, ki jo je vložil vrhovni državni pravdnik v varstvo zakona zoper razsodbo deželnega kakor vzklicnega sodišča v Ljubljani od 14. aprila 1921, Bl XII 45/21-4, s katero je bil obtoženec S. oproščen od obtožbe radi prestopka zoper varnost časti po § 488. k. z. in čl. V. zakona od 17. decembra 1862. l. št. 8. drž. zak. za leto 1863. na podlagi javne razprave v smislu § 292. k. pr. r. r a z s o d i l:

Razsodba deželnega kakor vzklicnega sodišča za prestopke v Ljubljani od 14. aprila 1921. l. Bl XII. 45/21-4 krši zakon v § 259., št. 1. in 3. k. pr. r., v čl. V. zakona od 17. decembra 1862 št. 8 drž. zak. za leto 1863. in v § 531. k. z.

R a z l o g i:

S. je poslal Y. na njen poziv pismeno poročilo od 27. aprila 1920 o delovanju društva X. To poročilo je poslala Y. v Ljubljani Z., ki je odredil preiskavo o navedbah poročila. Dne 13. junija 1920. je bila v tem pogledu odborova seja X. Na tej seji je bilo prečitano poročilo S.-a; udeleženci so šele tega dne zvedeli vsebino poročila. V svojem poročilu je S. dolžil društvo X., zastopano po T., nadalje trgovca Ivana P. in Ivana R. in njuni hčerki Nado P. in Ivanko R. nepoštenega in nenravnega ravnanja ter orožnike krajevne orožniške postaje strankarstva in pristranosti v izvrševanju svoje službe. Zato so vložili dne 7. julija 1920. T., kakor načelnik X., ter Ivan P. in Ivan R. v svojem imenu in kakor zakonita zastopnika svojih hčera

Nade P. in Ivanke R. na okrajnem sodišču zasebno obtožbo zbog prestopka razžaljenja časti zoper S.-a. Komandir orožniške čete pa je poslal dne 14. julija 1920. državnemu pravdniku ljubljanskemu ovadbo orožniške postaje o omenjeni obdolžitvi. Državni pravdnik je predlagal dne 16. julija 1920. na okrajnem sodišču zaslišanje S.-a kakor osumljenca in potem dne 22. avgusta 1920. na deželnem sodišču ljubljanskem poizvedbe v smeri pregreška po § 104 srb. k. z. Toda že 27. avgusta 1920. je deželno sodišče ljubljansko odstopilo spis okrajnemu sodišču s predlogom državnega pravdnika na sodno preganjanje Josipa S.-a radi prestopka po § 491. k. z. in čl. V. zak. od 17. decembra 1862., štv. 8. drž. zak. za leto 1863.

Zasebni obtožbi je okrajno sodišče odposlalo dne 9. julija 1920. posredovalnemu uradu v postopanje po § 28 in sl. zakona od 27. sept. 1911., št. 45 dež. zak. za Kranjsko. Po zaznamku o dohodu občinskega urada sta obtožbi dospeli dne 31. julija 1920. na posredovalni urad, a ta ju je dne 9. avgusta 1920. vrnil okrajnemu sodišču s poročilom, da je ostal brezuspešen dne 7. avgusta 1920. opravljeni spravi poskus. To poročilo je dospelo dne 11. avgusta 1920. na okrajno sodišče. Dne 19. avgusta 1920. je okrajno sodišče razpisalo na zasebni obtožbi glavno razpravo za dan 7. septembra 1920.

Na tej glavni razpravi so bili prisotni obtoženec, zasebni obtožitelji in njih pravni zastopnik ter javni obtožitelj kakor zastopnik orožniške postaje, čigar ovadba je bila jednostavno priklopljena zasebnima obtožbama. Razprava je bila preložena na dan 12. novembra 1920.

Okrajno sodišče je z rzsodbo od 12. novembra 1920. U 274/20-11 obsodilo obtoženca S.-a radi prestopka zoper varnost časti po § 488. k. z. in čl. V. zakona od 17. decembra 1862., št. 8 drž. zak. za leto 1863. v škodo 1. orožništva orožniške postaje, 2. društva X., zastopanega po T.-u in 3. Nade P. in Ivanke R.-ove po § 493. k. z. z uporabo § 266. k. z. na 7 dni zapora ter je to kazen z uporabo § 261. k. z. izpremenilo v denarno kazen 1000 K, nadalje po § 389. k. pr. r. v povračilo stroškov kazenskega postopanja in izvršitve kazni. (Pravilno bi bilo moralo okrajno sodišče izreči, da je obtoženec obsojen v denarno kazen 1000 K in če ta ne bo izterljiva na 7 dni zapora.) V po-

gledu zasebnih obtožiteljev Ivana P.-a in Ivana R.-a je bil obtoženec oproščen od obtožbe po § 259., štv. 3 k. pr. r.

Zoper to razsodbo so vložili vzklic: obtoženec radi izreka o krivdi in kazni in radi ničnosti ter zasebna obtožitelja Ivan P. in Ivan R. radi prostoreka.

Deželno kakor vzklicno sodišče ljubljansko je po opravljeni vzklicni razpravi z razsodbo od 14. aprila 1921., Bl XII. 45/21-4 ugodilo obtoženčevem vzklicu in ga je po § 259., št. 3 k. pr. r. popolnoma oprostilo od obtožbe ter zavrnilo vzklic zasebnih obtožiteljev Ivana P.-a in Ivana R.-a s to utemeljitvijo:

Orožništvu je obtoženec očital strankarstvo in pristranost v pogledu službenega poslovanja orožništva napram X. Ta razžalitev ustanavlja pregrešek po § 104 srb. k. z. Obsodba radi prestopka zoper varnost časti je nična po § 468/3 (§ 281/10) k. pr. r. Državni pravdnik ni predlagal na vzklicni razpravi v smislu 2. odst. § 475. k. pr. r., da bodi obtoženec kaznovan radi rečenega pregreška. Brez ozira na to je bilo obtoženca oprostiti od te točke obtožbe tudi za to, ker obtožba ni bila pravilna. Orožniška postaja je samostojen oddelek vojske. Za sodno preganjanje razžalitve orožniške postaje je bilo zato potrebno privoljenje vojnega ministra. To privoljenje manjka. Zato je obsodba zopet nična po § 468/3 (§ 281/9c) k. pr. r.

V pogledu zasebnih obtožb je kaznjivo dejanje zastarano. Inkriminirano poročilo je bilo pisano 28., prav 27. aprila. Okrajno sodišče je odredilo glavno razpravo dne 19. avgusta 1920., torej davno po preteku 3 mesečnega za zastaranje določenega roka. Okrajno sodišče je sicer odredilo, da se pošljejo zasebni obtožbi na posredovalni urad že 9. julija 1920., a spis je došel na posredovalni urad šele dne 31. julija 1920. Po čl. II. § 4. zak. od 27. februarja 1907., št. 59 drž. zak. ni všteti v dobo zastaranja le onega časa, ki preteče od dneva, ko je spis došel na posredovalni urad pa do dne, katerega je bila pravna obravnava opravljena ali za katerega je bila brezuspešno določena. Ko je spis dne 31. julija 1920. došel na posredovalni urad, je bil rok zastaranja že pretekel. Zato obstoji tudi v tem pogledu ničnostni razlog § 468/3 (§ 281/9 b) k. pr. r.

Razsodba vzklicnega sodišča je zgrešena. Ona je mnenja, da razžalitev orožniške postaje ustanavlja pregrešek po

§ 104. srb. k. z., da je čl. V. zak. z dne 17. decembra 1862. derogiran in da je torej podan ničnostni razlog § 281., št. 10 in 468., št. 3 k. pr. r., ker je bilo dejanje s strani prvosodne sodbe podtaknjeno kazenskemu zakonu, ki nanj ni uporabljen.

Državni pravdnik je bil že prej odnehal od pregona obtoženca po § 104. srb. k. z. (bil je najbrže mnenja, da pregrešek po § 104. ni podan) in je predlagal, da naj se obtoženec kaznuje radi prestopka zoper varnost časti po § 491. k. z. in čl. V. cit. zak. Ko je javni obtožitelj na vzklicni razpravi na tem stališču vztrajal in ni predlagal v smislu § 475., odst. 2 k. pr. r., je bilo vzklicnemu sodišču razsojati le o tem, ali je podan prestopok razžaljenja časti v zvezi s členom V. cit. zak. Z izrekom, da je navedeni člen V. derogiran, je sodišče kršilo zakon v tem členu, ker je mogoče, da si so podani v dejanju znaki pregreška po § 104. srb. k. z., da v tej smeri ni tožbe, da pa je moči dejanje subsumirati tudi kakor prestopok žaljenja časti v zvezi z navedenim členom V., ker se je samo v tej smeri tožilo.

Prosterek iz navedenih razlogov je vrh tega v navskrižju z določbo § 259/3 k. pr. r., ki domneva, da obtožencu očitano dejanje sploh ni kaznivo po nobenem zakonu.¹⁾

Orožniška postaja ni samostojen oddelek vojske. Pač je celokupno orožništvo po čl. 1. uredbe od 26. februarja 1919., razglašene v Službenih novinah od 11. marca 1919., št. 16 in v Uradnem listu dež. vlade za Slovenijo od 27. decembra 1919.,

¹⁾ V tem pogledu je navajal vrhovni državni pravdnik:

Razžalitev orožniške postaje ustanavlja res pregrešek po § 104 srb. kaz. zak. (§ 281/10 in 468/3 k. pr. r.). Ko je sodni zbor to uvidel, je moral svoje pravno naziranje na vzklicni razpravi priobčiti in dati državnemu pravdniku priliko, da pove svoje mnenje in morebiti izpremeni svoj prejšnji predlog v smislu naziranja sodnega zbora. Državni pravdnik je bil že prej odnehal od pregona obtoženca po § 104. srb. kaz. zak. in ko je okrajno sodišče obsodilo obtoženca v smislu njegovega predloga zgolj zbog prestopka zoper varnost časti, ni utegnil slutiti, da bo vzklicno sodišče drugačnega mnenja. Zgolj zato, ker upravičeni obtožitelj ni predlagal obsodbe radi strožje kaznivega pregreška po § 104. srb. k. z., ni smelo vzklicno sodišče nikakor oprostiti obtoženca od obtožbe zbog prestopka razžaljenja časti, ko ni upravičeni obtožitelj umaknil svojega predloga na obsodbo radi tega prestopka. Moglo je pustiti neizpremenjen za obtoženca blažji krivdo-

št. 184, sestavni del vojske stalnega kadra kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev; ono je sicer vojaški urejeno enotno stražno krdelo, ima pa nalogo, da čuva javno varnost, vzdržuje red in mir ter zagotavlja izvrševanje zakonov. Orožništvo je zato organ državnih oblastev in mora izvrševati službo, ki mu jo odredijo pristojna državna oblastva. Službeno oblast nad orožništvom imajo minister za notranje stvari in upravna politična oblastva (čl. 47. naved. ur.). Vojnemu ministru in svojim vojaškim predstojnikom je orožništvo podrejeno samo v pogledu preskrbe, discipline in vojaškega pouka (čl. 26 in sl. reč. ur.). Službeno oblastvo orožniških postaj je politično okrajno oblastvo (čl. 39 naved. ur.). Orožniški postaji pristoji vsekakor lastnost javnega oblastva v smislu čl. V. zak. od 17. decembra 1862., št. 8 drž. zak. za 1863., nikakor pa ne lastnost samostojnega oddelka kr. vojske. Privoljenja vojnega ministra potemtakem ni trebalo v našem primeru. Državni pravdnik je bil upravičeni obtožitelj po 1. odst. čl. V. omenjenega zak., ki določa, da je uradoma preganjati pregreške in prestopke zoper varnost časti po §§ 487 — 491 in 496 k. z., ko so bili zagrešeni zoper javno oblastvo (§§ 259/1, 281/9c in 468/3 k. pr. r.).

Tudi vprašanje o zastaranju glede zasebnih obtožb je sodni zbor napačno razrešil.

Po § 530 k. z. in § 46 k. pr. r. mora zasebni obtožitelj vložiti tožbo na kazenskem sodišču in mora po § 531 k. z. ka-

rek okrajnega sodišča ter razodeti svoje pravno naziranje v razlogih svoje rzsodbe. Nič ne de, da je sam obtoženec prigovarjal na glavni razpravi in izvajal v svojem vzklicu, da je presojeti razžalitev orožniške postaje z vidika § 104. srb. k. z., a za ta pregrešek da je nastopila abolicija v smislu zadnjega odstavka toč. I. amnestijskega ukaza od 18. avgusta 1920, št. 29.971, razglašenega v Uradnem listu deželne vlade za Slovenijo od 24. avgusta 1920, št. 98/314. Brez predloga državnega pravdnika ne sme vzklicno sodišče spričo določb §§ 2. in 475., odst. 2. in 477., odst. 2, k. pr. r. uporabiti zoper obtoženca strožjega kazenskega zakona nego je obtožitelj predlagal. Prostorek iz navedenih razlogov je vrh tega v navzkrižju z določbo § 259/3 k. pr. r., ki domneva, da obtožencu očitano ravnanje sploh ni kaznivo po nobenem zakonu. Sodni zbor pa je bil mnenja, da obtoženčevo ravnanje ustanavlja pregrešek po § 104. srb. k. z. Na abolicijo ni bilo misliti pred razveljavljenjem krivdoreka radi prestopka zoper varnost časti.

zensko sodišče uvesti postopanje zoper obdolženca v določenih rokih, sicer zastara tožba in kaznivo dejanje. Da so zasebni obtožitelji obtožbo pravočasno vložili v šesttedenskem roku, ni dvoma. Tudi vzklicna razsodba stoji na tem stališču. Toda tudi trimesečno objektivno zastaranje ni podano, ker je bilo zastaranje pretrgano pravočasno 9. julija 1921., ko je okrajno sodišče odredilo odposlatev tožb na posredovalni urad. S to odreditvijo je okrajno sodišče podvzelo preganjalni ali preiskovalni čin zoper obdolženca. Je isto, kakor da bi ga bilo poklicalo pred se v sodno zaslišanje ali v sodno poravnavo.

Čini, po katerih se prekine tek zastaranja, niso naštetih taksativno v kazenskem zakonu, marveč so navedeni samo na primer. Vsak potreben procesualni čin, ki ga podvzame sodnik v svrhu svojedobnega kaznovanja kaznivega dejanja, prekine zastaranje, kolikor je naperjen zoper storilca in ga more po svoji naravi osvestiti, da je radi tega kaznivega dejanja sodno preganjan. Ustanova zastaranja v občem kaz. zakonu izhaja iz načela, da kaznivi čin ugasne samo takrat, ko storilec ni v določeni dobi po zakonu preganjan. Ukrep okrajnega sodišča, da je tožbo poslati posredovalnemu uradu v svrhu spravnega poskusa, je brez dvoma tak potreben procesualni čin, ker gre za tem, da se po predpisih § 1, čl. I. zakona od 27. februarja 1907., št. 59 drž. zak. (§ 28. zakona od 27. septembra 1911., št. 45 dež. zak. za vojvodino Kranjsko) uvede oni postopek, ki je po pravilu (§ 6., čl. II. gori navedenega zakona od 27. februarja 1907.) pogoj za kaznovanje tu predvidenih kaznivih dejanj in da se obtoženec zasliši glede tožbe, vložene zoper njega že na sodišču.

Zoper preganjalno naravo tega sodno-procesualnega čina se nikakor ne protivi besedilo § 1., odst. 2. čl. II. drž. z. od 27. februarja 1907. (§ 28. dež. z. od 27. septembra 1911), po katerem se postopek radi prestopka zoper varnost časti po §§ 487. do 497. k. z. more začeti na sodišču šele takrat, ko je ostal brezuspešen spravi poskus na posredovalnem uradu, kajti ta določba je, kakor izhaja iz § 6. cit. drž. okvirnega zakona, le instruktiven predpis za sodišče, toda opustitev tega predpisa po začetni glavni razpravi nima nobenih pravnih posledic. »Uvesti postopek« v smislu navedenega § 1. čl. II. drž.

z. (§ 28. dež. z.) ne pomeni nič drugega kakor razpisati glavno razpravo, podvzeti procesualne čine, za katere zamuda ni nevarna. Pomeni namreč samo to, da sodišče praviloma ne sme z ozirom na možnost sprave začeti nepotreben in prazen postopek prej, ko ni bila na posredovalnem uradu poskušena sprava. Pač ni moči pametno trditi, da namerava ustanova rečenega § 1. čl. II. drž. z. (§ 28. dež. z.) zjamčiti storilcu kaznivega dejanja nekaznivost ali nepreganljivost (imuniteto), da torej namerava še pred spravnim poskusom na posredovalnem uradu izključiti na primer uporabo § 452., št. 1 k. pr. r. v zvezi s § 175. k. pr. r., kar bi bilo isto, kakor da gledata sodišče in zasebni obtožitelj s prekrižanima rokama, kako se storilec lepo počasi pripravlja na beg (§ 175., št. 2 k. pr. r.), ali kako si prizadeva prepričati svojedobno ugotovljenje resnice (§ 175., št. 3 k. pr. r.). Zakonu vendar ni pripisovati tako nepravične in nesmiselne namere. Ako se mora priznati, da taki procesualni čini niso izključeni v smislu navedenega § 1., čl. II. drž. zak. (§ 28. dež. zak.) in da so po sebi preganjalne narave, mora se priti do zaključka, da z ustanovo tega paragrafa ni sistirano kazensko preganjanje po sodišču, marveč da se mora ta ustanova tolmačiti edino le v gori navedeni smeri. Sicer dopušča navedeni § 6., čl. II. drž. zak. od 27. febr. 1907 izrečno primer, da sodišče pravnoveljavno odredi glavno razpravo in sodi o sami tožbi tudi brez prejšnjega pravnega poskusa, predpisanega v § 1. istega zakona in dotičnega postopka na posredovalnem uradu, a da se tega opuščanja nikakor ne more prigovarjati po začetku razprave.

Zoper do sedaj razloženo razumevanje tudi res nerodna stilizacija § 4., čl. II. drž. zak. od 27. februarja 1907 in § 31. dež. zak. od 27. septembra 1911 ne govori. Ta zakona ne izpreminjata ne izrečno ne molče po svoji svrhi predpisov kazenskega zakona o zastaranju na korist krivca. Ne merita na to, da bodi krivcu olajšano uresničenje zastaranja. Težita temveč samo na to, da se strankama nudi prilika, da se poravnata in da razžaljeni doseže radi užaljene časti tako zadoščenje, ki najbrž ne bo podaljšalo, marveč brže izgladilo medsebojne prepire. Z uzakonjenim predpisom navedenega § 4, drž. zak. (§ 31 dež. zak.) ni bilo torej nameravano, razširiti dobo zastaranja in

povečati priliko njegovega uresničevanja, a še manje dovoliti te ugodnosti samo posameznim žaliteljem, in sicer samo onim, ki stanujejo v istem področju posredovalnega urada, v katerem stanuje razžaljenec, marveč je bilo sploh poudarjeno, da novo uvedeni izvensodni postopek radi spravnega poskusa tek objektivnega in subjektivnega zastaranja ustavlja.

Sicer ni pisano v § 4., zadnji odst. čl. II. zak. od 27. februarja 1907 (§ 31. zak. od 27. septembra 1911), da ni šteti v dobo zastaranja časa, o d k a d a r j e d o š l a odstojena tožba radi žaljenja časti na posredovalni urad, marveč je pisano, da ni šteti v zastaralno dobo časa, v k a t e r e m t e č e na posredovalnem uradu postopanje v poslih radi žaljenja časti, bodisi da je predlagala sama stranka na posredovalnem uradu uvedbo spravnega poskusa, bodisi da je na ta urad došla odstojena tožba. V soglasju z gori razloženimi nazori je smatrati, da teče po smislu zakona postopanje na posredovalnem uradu že od tedaj, ko je sodišče odredilo, da je poslati tožbo posredovalnemu uradu pa vse dotlej, ko je tožba bila vrnjena sodišču. To naziranje je potrjeno tudi s primerjanjem 1. odstavka § 4. čl. II. zak. od 27. februarja 1907 in § 31. dež. zak. od 27. septembra 1911 z drugim stavkom istih paragrafov in s predpisi §§ 1. in 3., čl. II. drž. zak. (§§ 28. in 29. dež. zak.).

Tek postopanja na posredovalnem uradu po 2. odst. § 4. nav. zak. (§ 31) ni namreč isti kakor čas, ki teče od vložitve predloga za spravi poskus ali od dohoda odstojene tožbe do neuspelega poskusa. V 1. odst. § 4. naved. zak. (§ 31) je rečeno, da dni o d v l o ž i t v e predloga na uvedbo pravne obravnave na posredovalnem uradu pa do dne, katerega je bila v resnici izvršena ali za katerega je bila brezuspešno razpisana pravna obravnava, n i v š t e t i v šesttedenski tožbeni rok (§ 530 kaz. zak.). V drugem odstavku istega § 4. pa ni rečeno, da d n i o d v l o ž i t v e zahteve, da se uvede pravna obravnava na posredovalnem uradu ali o d d n e v a, k o j e d o š l a posredništvu odstojena tožba zaradi razžaljenja časti, n i v š t e t i v rok zastaranja (§ 530 kaz. zak.), marveč je rečeno, d a č a s a, v k a t e r e m t e č e na posrednišču postopek v stvareh razžaljenja časti, k e r j e bilo zahtevano, da se uvede pravna obravnava ali k e r j e došla posredništvu odstojena tožba

zaradi razžaljenja časti, ni šteti v rok zastaranja. Te izrazite razlike v besedilu zakona v dveh odstavkih enega in istega paragrafa ni pripisati golemu slučaju ali tehnični pomoti; ona kaže očitno, da trajanje posredovalnega postopanja, kolikor se tiče njegovega vpliva na tek objektivnega zastaranja, ni računati kakor v primeru, navedenem v prvem odstavku, ter da v pogledu tega zastaranja tek spravnega postopka ne začne od vložitve predloga za spraven poskus oziroma od dohoda odstopljene tožbe na posredovalni urad. Ta nazor je še bolje izražen v 2. odst. § 31. dež. zak. od 27. septembra 1911, ki obnavlja vsebino § 4. drž. zak. in ki se glasi »ali k e r j e b i l a posredovalnemu uradu o d s t o p l j e n a tožba radi žaljenja časti, ter tako podkrepljuje gori poudarjeno mišljenje.

Kolikor prihaja v poštev vprašanje, ali je opraviti po sodišču navadni postopek, t. j. odrediti glavno razpravo ali pa odstopiti tožbo posredovalnemu uradu radi spravnega poskusa ter kolikor je to vprašanje spojeno z onim o prekinjenju teka zastaranja, je še povrh opaziti, da po § 1., čl. II. drž. zak. (§ 28 dež. zak.) ni odločilno, ali je bil v resnici opravljen pravni poskus ali ne. Odločilno je po besedah zakona samo, je-li bilo tožbi priloženo potrdilo o brezuspešnem spravnem poskusu na posredovalnem uradu. »Ako se o tem ne predloži potrdilo« — slove zakon — »ko se vloži zasebna obtožba, se mora tožba uradoma odstopiti pristojnemu posredovalnemu uradu, da poskusi spravo«. Po § 2. čl. II. drž. zak. (§ 29 dež. zak.) pa je posredovalni urad dolžan šele tri dni po naroku odrejenem za spraven poskus odpraviti potrdilo o neuspelem spravnem poskusu. Tožitelj, ki je prebrodil pomirjevalni postopek, bi moral čakati še najmanj tri dni na vložitev tožbe na sodišču, a medtem bi mu mirno tekel rok objektivnega in subjektivnega zastaranja. Ali pa bi se tožitelj moral izpostaviti eventualnosti, da sodišče odstopi tožbo posredovalnemu uradu in riskirati vse s tem spojene posledice. Ko se torej odredba okrajnega sodišča, da se tožba odstopi posredovalnemu uradu v smislu § 1. navedenega zak. (§ 28) ne bi smatrala v eno roko procesualnim preganjalnim činom, ki prekinja zastaranje, a v drugo roko početkom časa, v katerem postopek teče na posredovalnem uradu in katerega ni všteti v dobo objektivnega zastaranja, bi oni

zasebni tožitelj, ki je najprej predlagal spraven poskus na posredovalnem uradu, a ni mogel pravočasno prej kakor je vložil svojo tožbo na sodišču, dobiti potrdila o neuspešnem spravnem poskusu, ne mogel z uspehom vložiti svoje tožbe v roku §§ 530. in 531. kaz. zak. ter bi bil v tem pogledu zares na slabšem kakor oni, ki je tožbo takoj vložil na sodišču brez navedenega predhodnega predloga. Moral bi na vsak način dopustiti, da mu čas od neuspelega spravnega poskusa pa do vročitve dotičnega potrdila posredovalnega urada zastonj teče in se mu tudi, ko bi posredovalni urad redno postopal, vsaj za tri dni izgubi na korist zastaranja.

S tem bi bili, pa naj si izbere tožitelj katerokoli pot, ne samo zmedeni in skrajšani na korist posameznih privilegiranih oseb brez objektivnih razlogov zakoniti roki, določeni v kazenskem zakonu, ampak bi bila pravna možnost kazenskega pregona izpostavljena slučaju in samovolji raznih neodgovornih činiteljev, katerim ni treba baš prišteti sam posredovalni urad.

Iz vsega tega je zaključiti, da je drugostopno sodišče kršilo zakon v § 259., št. 3. k. pr r. in v § 531. kaz. zak., ko je smatralo, da je nastopilo zastaranje v pogledu zasebnih tožb in iz tega razloga oprostilo obtoženca od obtožbe.²⁾ **Gerkič.**

²⁾ Glede zastaranja je vrhovni državni pravdnik izvajal:

Razlog za ustanovitev občinskih posredovalnih uradov je izražen v uvodu zakona od 21. septembra 1869., št. 150 drž. zak. Z ustanovitvijo občinskih posredovalnih uradov je bil izvršen člen V., št. 11 državnega občinskega zakona od 5. marca 1862, št. 18 drž. zak., s katerim so bili odkazani poskusi veljavnih poravnjav pred zaupniki v samostojno področje občin. S členom II. zakona od 27. februarja 1907, št. 59 drž. zak. je bila razširjena pristojnost posredovalnih uradov tudi na pravne poskuse v stvareh razžaljenja časti. Smoter teh zakonov je bil zgolj razbremenitev okrajnih sodišč v malenkostnih civilnih in kazenskih poslih, katere je moči, kakor izkušnja uči, reševati uspešno ob manjših stroških in bolj hitro pred občinskimi uradi kakor pred okrajnimi sodišči. Določbe materialnih zakonov in predpisi o sodnem postopanju pa niso bili nikakor izpremenjeni. Poslovanje posredovalnih uradov ni obligatorno. Stranke se morejo, tudi ko obstoji v občini posredovalni urad, obrniti neposredno na sodišče. Na dotično tožbo ali ovadbo uvedeno sodno postopanje ni morda nično zgolj zato, ker se nista stranki prej zatekli na posredovalni urad. Dejanski so bili posredovalni uradi ustanovljeni samo na Nižjem Avstrijskem, Predarlskem, Koroškem, Kranjskem, Goriškem in Štajerskem, ne da bi dotični

deželni zakoni kakorsibodi dirali splošne za vso bivšo avstrijsko monarhijo veljavne civilne in kazenske državne zakone.

...Poslovanje posredovalnih uradov ne more kršiti pravic, ki so zasebnemu obtožitelju zajamčene po kazenskem zakonu in kazenskem pravdnem redu. Tako in nič drugače je razumevati res nekam nejasno in zmedeno besedilo § 4. čl. II. zak. od 27. februarja 1907, št. 59 drž. zak. in § 31. zak. od 27. septembra 1911, št. 45 dež. zak. za Kranjsko. Vso dobo, med katero teče postopanje na posredovalnem uradu, je računati zasebnemu obtožitelju v prid, ni je torej všteti v šesttedenski tožbeni rok niti v trimesečno dobo zastaranja: to pa, ko je zasebni obtožitelj predlagal neposredno na posredovalnem uradu spravno obravnavo in ko je vložil zasebno obtožbo neposredno na okrajnem sodišču in je to poslalo zasebno obtožbo na posredovalni urad po § 1. čl. II. omenjenega drž. zak. in § 28 omenjenega dež. zak. Ko je n. pr. razžaljenec predlagal na posredovalnem uradu spravno obravnavo 42. dan po doznanju in 90. dan po dejstvu razžalitve in ko je posredovalni urad opravil šele dva meseca kasneje spravno obravnavo, a je razžaljenec vložil na sodišču isti dan zasebno tožbo s pismenim potrdilom posredovalnega urada, izdanem po 3. odst. § 2. čl. II. omejenega drž. zak. in 3. odst. § 29. omenjenega dež. zak., da je bil brezuspešen spravni poskus, ni zastarala ne tožba ne razžalitev, če je sodišče takoj isti dan pozvalo obdolženca na zaslišanje, ker je smatrati, da je bila zasebna obtožba vložena na sodišču 42. dan po doznanju in 90. dan po dejstvu razžalitve. Ko se je pravočasno predlagani spravni poskus na posredovalnem uradu obnesel, je stvar itak stalno rešena in je ni treba sodišču naznaniti. Drugi primer: Zasebni obtožitelj je vložil zasebno tožbo neposredno na okrajnem sodišču 30. dan po doznanju in 80. dan po dejstvu razžalitve. Okrajno sodišče je odposlalo zasebno tožbo na posredovalni urad 88. dan po dejstvu razžalitve. Na posredovalni urad je došla zasebna obtožba 94. dan po dejstvu razžalitve in posredovalni urad jo je vrnil okrajnemu sodišču 27 dni kasneje s poročilom, da je bil spravni poskus brezuspešen. Tudi v tem primeru ni zastarala razžalitev, ker je bilo zastaranje prekinjeno 88. dan po dejstvu razžalitve, ko je okrajno sodišče odposlalo tožbo na posredovalni urad Glede roka za zastaranje tožbe in razžalitve veljajo torej slej ko prej določbe kaz. zakona, a doba poslovanja pred posredovalnim uradom ne vpliva na zastaranje. Strogosti zakona glede rokov je prilagojeno točno sodno poslovanje, ki jamči strankam pravni lek in zadoščenje za vsako kršitev zakonskih predpisov. Odgovornost občinskih uradov za poslovanje pa je bistveno različna in ne nudi nikakor one varnosti in zanesljivosti kakor sodno postopanje. Zato ne sme sodno poslovanje biti vzporedno kamoli podrejeno poslovanju občinskih uradov in ne more morda to odločati o usodi predlogov in pravic, ki so jih stranke uveljavile na sodišču.

Da je temu tako, kaže zadnji odstavek § 2. čl. II. drž. zak. št. 59/07 in zadnji odstavek § 29. dež. zak. kranjskega št. 45/11, ki določa, da dneva, katerega je bila predlagana uvedba spravne obravnave, ni treba navesti v

potrdilu o brezuspešnosti upravne obravnave, ko je sodišče samo vposlalo zasebno obtožbo; seveda, saj za sodišče je brez pomena dan, katerega so došli vposlani spisi na posredovalni urad, a dan, katerega je spise odposlalo in katerega so zopet došli od posredovalnega urada, si je itak samo zaznamovalo. Nadalje je pomembna določba § 6. čl. II. drž. zak., št. 59/07, da je opustitev upravne obravnave brez vpliva na sodno postopanje in da te opustitve ne more nikdo več uveljavljati po začetku glavne razprave; tem manj morejo vplivati na zakonite roke zastaranja postranske formalnosti postopanja na posredovalnem uradu. Zasebni obtožitelj, ki se je zatekel najprej na posredovalni urad, pač ne more biti radi tega na slabšem kakor oni, ki je svojo zasebno obtožbo vložil neposredno na sodišču.

Ona nerodna stilizacija § 4. čl. II. omenjenega drž. zak. je nastala vsled ponovnega popravljanja določb, obseženih v tem paragrafu. V vladnem osnutku ni bilo govora, da pošlje okrajno sodišče zasebno obtožbo na posredovalni urad. Zasebni obtožitelj je moral svoji tožbi priložiti potrdilo posredovalnega urada o brezuspešnosti upravne obravnave (§ 1), sicer je bilo zasebno obtožbo takoj odbiti (§ 7). Dni od predloga na pravno obravnavo do vročbe potrdila o brezuspešnosti pravnega poskusa ni bilo všteti v tožbeni rok § 530. k. z. (§ 5., odst. 1). Vabilo obdolženca na pravno obravnavo je bilo smatrati za preganjalni čin (§ 5., odst. 2.). Komisija gosposke zbornice je izločila iz prvega odstavka § 5. vladnega osnutka besede »do vročbe potrdila o brezuspešnosti pravnega poskusa« in jih je zamenjala z besedami »do dneva, katerega je bila pravna obravnavo dejanski opravljena ali na katerega je bila brezuspešno določena«. Te besede so ostale v današnjem § 4., odst. 1. čl. II. drž. zak. Pravni odsek poslanske zbornice je izpopolnil § 1. vladnega osnutka z ukrepom, da mora okrajno sodišče poslati na posredovalni urad zasebno obtožbo, ko je bila vložena brez potrdila o brezuspešnosti pravnega poskusa in je vrh tega izpustil drugi odstavek § 5. vladnega osnutka, ker se mu je zdel sam ob sebi umeven in zato odveč, a je dostavil v § 4. čl. II. drž. zak. drugi odstavek v današnjem besedilu. Prezrl pa je pravni odsek poslanske zbornice, da se prvi in drugi odstavek navedenega paragrafa ne zlagata; moral bi bil tudi besedilo prvega odstavka primerno popraviti. Po namislekih, izraženih od zakonodajnih činiteljih ob pretresanju te določbe bi se moral navedeni paragraf glasiti: »Dni od predloga na uvedbo upravne obravnave na posredovalni urad do dneva, katerega je bila dejanski opravljena pravna obravnavo, ali na katerega je bila brezuspešno določena, in dni od vložitve zasebne obtožbe na sodišču pa do njene vrnitve od posredovalnega urada ni všteti v šesttedenski tožbeni rok (§ 530. k. z.) ni v dobo zastaranja (§ 531. k. z.).«

Redaktor izvirnega slovenskega teksta § 31. dež. zak. kranjskega, št. 45/11 je menda opazil nesoglasje med obema odstavkoma rečenega paragrafa in ga je vsaj deloma popravil, ko ni slepo prepisal slovenskega prevoda § 4. čl. II. drž. zak., št. 59/07, ampak je stiliziral predzadnji stavek drugega odstavka navedenega § 31. z besedami »ali ker je bila posredovalnemu uradu odstopljena tožba radi žaljenja časti«, dočim se glasi

dotični odlomek navedenega § 4. »ali ker je došla posredništvu odstopljena tožba zaradi razžaljenja časti«. V dež. zak. je vrh tega izpuščen § 6. čl. II. drž. zak., ki je navzkrižen z določbo prvega stavka prvega odstavka § 1., čl. II. drž. in § 28. dež. zak.

Potemtakem tukaj ni govora o zastaranju. Zasebne tožbe so pravočasno vložene. To ni sporno. Od razžalitve, t. j. od dne 27. aprila 1920 do odposlatve zasebnih tožb na posredovalni urad, t. j. dne 9. julija 1920, je preteklo 72 dni. Z odpravo tožb na posredovalni urad dne 9. julija 1920 je bilo zastaranje prekinjeno in bi bilo započelo znova samo po prostoreku obtoženca ali po ustavitvi kazenskega postopanja. Brez ozira na to je bilo po vrnitvi zasebnih tožb od posredovalnega urada dne 1. avgusta 1920 do razpisa glavne razprave dne 19. avgusta 1920 preteklo le osem dni, ki sešteti s prejšnjimi 72 dnevi, dajo komaj 80 dni razmaha med dejstvom razžalitve in razpisom glavne razprave zoper obtoženca. Naziranje vzklicnega sodišča, da je merodajen dan, katerega so zasebne tožbe došle na posredovalni urad, t. j. 31. julija 1920, nasprotuje jasnemu besedilu izvirnega slovenskega teksta drugega odstavka § 31. dež. zak. št. 45/11 za Kranjsko, po katerem je važen zgolj dan odstopa ali odprave tožbe na posredovalni urad.

b) Med hudodelstvom po 139. in prestopkom po § 339. k. z. ni pravnega stika; zato je preiskovalni zapor, ki je bil ukrenjen zbog hudodelstva po § 139. k. z. všteti v kazen na svobodi, ki je bila prisojena zbog prestopka po § 339. k. z.

(Rešenje stola sedmorice, odd. B od 9. novembra 1920. Kl 435/20.)

Stol sedmorice, odd. B, kakor kasacijsko sodišče v Zagrebu je o ničnostni pritožbi, ki jo je vložil vrhovni državni pravdnik v varstvo zakona zoper razsodbo okrajnega sodišča v Šmarju pri Jelšah od 6. julija 1920, opr. št. U 343/20-24, s katero je bila Antonija Č. obsojena zbog prestopka po § 339. k. z. v smislu § 292. k. pr. r. r a z s o d i l:

Razsodba okrajnega sodišča Šmarja pri Jelšah od 6. julija 1920, U 343/20-24, s katero je bila Antonija Č. radi prestopka po § 339. k. z. obsojena po § 340. k. z. za 6 mesecev v strogi zapor, ne da bi ji bil všteti v to kazen preiskovalni zapor od 24. aprila 1920 do 12. junija 1920, krši zakon v §§ 55 a) in 266 a) k. z. po besedilu I. čl. zak. od 20. julija 1912, št. 141 drž. zak.; izrek rečene razsodbe je popolniti tako, da je Antoniji Č. všteti v kazen na svobodi prisojeni preiskovalni zapor v navedeni dobi.

R a z l o g i:

Samska Antonija Č. je bila osumljena, da je dne 17. aprila 1920 svoje nezakonsko dete ob porodu zadavila. Zaprli so jo dne 24. aprila 1920 in uvedli zoper njo kazensko preiskavo radi hudodelstva detomora po § 139. k. z. Podatki preiskave pa niso bili taki, da bi bilo prišlo do obtožbe rečenega hudodelstva. Na predlog državnega pravdnika je bilo kazensko preiganje radi hudodelstva ustavljeno, obdolženka je bila dne 12. junija 1920 izpuščena iz zapor, a okrajno sodišče šmarsko je Antonijo Č. z razsodbo od dne 6. julija 1920, U 343/20-24, obsodilo radi prestopka pa § 339. k. z. za šest mesecev v strogi zapor, češ da je dne 10. marca ali 17. aprila 1920 opustila kakor noseča neomožena ženska poklicati na porod babico, porodničarja ali kako pošteno žensko na pomoč in da ni, ko (prav: če) je mrtvo dete porodila, naznanila poroda za babištvo upravičeni ali gosposkini osebi in ni — tej mrtvega deteta pokazala. Obsodba je postala takoj pravnomočna, a obtoženki je bila priznana kraljeva milost v smislu toč. III. ukaza o amnestiji od dne 18. avgusta 1920, št. 29.971, Ur. l. št. 314/20.

Zoper krivdorek ni pomislekov. Čudno je, da je okrajno sodišče prisodilo kar najvišjo kazen § 340. k. z., dasi ni bilo obtežilnih okolnosti, dasi je sodišče smatralo za olajšujoči okolnosti priznanje in prejšnje neomadeževano življenje obtoženke. Ne, v tej smeri ni pravnega leka, ker po §§ 265. in 266. k. z. sme sodnik prisoditi najvišjo kazen tudi, ko prevladujejo olajšujoče okolnosti.

Ni pa bilo prav, da je okr. sodišče opustilo všteti preiskovalni zapor v kazen na svobodi. Ta vštetev je po §§ 55 a) in 266 a) k. z. po besedilu I. čl. zak. od dne 20. julija 1912, št. 141 drž. zak. obligatorna, ko obtoženec zapor, ni sam zakrivil. Okrajno sodišče je to vštetev odreklo ne morda zato, ker je Č.-ova preiskovalni zapor ali vsaj podaljšanje istega zakrivila, ampak zato, ker je bil preiskovalni zapor ukrenjen radi hudodelstva detomora, a ne radi prestopka po § 339. k. z. Toda okrajno sodišče ni pomislilo, da je prestopok po § 339. k. z. samo popolnitev § 139. k. z., da je kaznivo dejansko stanje v obeh primerih eno in isto; da razloček kvalifikacije in kazni-

vosti obstoji zgolj v subjektivnem namenu storilke; da se torej omenjeno hudodelstvo in prestop ne moreta stikati; menda vendar ni zahtevati, da storilka pokliče babico na pomoč, ko mora svoje dete, ali da oblastvu umorjeno dete pokaže in tako sama sebe ovadi. Ko pa ni mogoč pravni stik, ne gre cepiti istega ravnanja v dvoje kaznivih dejanskih stanov. Kazenska preiskava je tekla radi kaznivega ravnanja, a ne radi pravne kvalifikacije istega. Preiskovalni zapor je veljal torej ne samo za kvalifikacijo po § 139, ampak tudi za ono po § 339. k. z.

Iz navedenih razlogov je stol sedmorice smatral ničnostno pritožbo v varstvo zakona po § 33. k. pr. r. utemeljeno in je po § 292. k. pr. r. razsodil v gornjem smislu. **Gerkič.**

c) Porotnik, ki še ni 30 let star, sme sodelovati na porotni razpravi in na pravoreku. — Zoper rešenje sodnega zbora, da je izžrebani glavni porotnik zadržan in da ga je zato izmenjati z nadomestnim porotnikom po § 310. k. pr. r., ni pravnega leka.

(Rešenje stola sedmorice odd. B od 14. decembra 1921. Kl 326/21.)

Obtoženčevo ničnostno pritožbo zoper razsodbo porotnega sodišča mariborskega od 24. septembra 1921. Vr VII 763/20, s katero je bil obtoženec Karol Ž. obsojen radi hudodelstva podlega umora po §§ 134, 135/4 k. z., je stol sedmorice odd. B zavrnil po prvem odst. §§ 288 in 346 k. pr. r. tudi iz tega-le r a z l o g a:

Branitelj uveljavlja ničn. razloge toč. 1 § 344 k. pr. r., ker je sodni zbor med posvetovanjem porotnikov zamenjal glavnega porotnika Martina C. z nadomestnim porotnikom Francetom L.; v to da ni bil upravičen sodni zbor, ker da ne sme presojudati osebne kvalifikacije porotnikov, ki so bili sprejeti v letni in službeni imenik in bili pravilno izžrebani na porotni razpravi.

Nujne potrebe v grajano izmeno porotnikov res ni bilo. Čim je bil glavni porotnik C. vpisan v službeni imenik in čim ni bilo zoper njega nobenega zadržka v smislu § 306. k. pr. r., je smel brez drugega sodelovati na razpravi in glasovanju po-

rotnikov. Toda grajana izmena ne utemeljuje nobene ničnosti. Po točki 1. § 344 k. pr. r. je podana ničnost, ko ni bila popolna porotna klop. Na razpravi pa je sodelovalo 12 glavnih in dva nadomestna porotnika, a na pravoreku 11 glavnih in 1 nadomestni porotnik. Nepravilna sestava porotnega sodišča, omenjena v navedeni zakoniti določbi, se tiče zgolj sodnega zbora po besedilu §§ 300 in 301 k. pr. r. Okolnost, da glavni porotnik Martin C. še ni bil 30 let star in da bi zato po § 1 zakona od 23. maja 1873. št. 121 drž. zak. ne bil smel biti sprejet v prvotni imenik porotnikov ali da bi bil moral biti vsaj črtan iz službenega imenika, ne ustanavlja torej pozvanega ničnostnega razloga. Vprašanje, ali je izžrebani glavni porotnik zadržan v smislu § 310. k. pr. r. in ali ga je zato izmenjati z nadomestnim porotnikom, rešuje sodni zbor po § 23. zak. od 23. maja 1873. št. 121. drž. zak. in zadnjem odst. § 306. k. pr. r. Zoper njegovo rešenje ni pravnega leka in ni zažugana ničnost ne na to rešenje ne na morebitne nepravilnosti ob sestavi letnega in službenega imenika porotnikov. Uveljavljeni ničnosti razlog ne obstoji. **Gerkić.**

d) Vprašanja treba sestaviti tako, da kažejo svetlo in točno sliko obtožbe po eni in jedro obtoženčeve obrambe po drugi strani in da morejo porotniki presoditi izčrpno vse obtoženčeve navedbe v vsaki smeri. — Število in vrsto vprašanj določi sodni zbor v mejah §§ 267. in 344., št. 7 k. pr. r. brez obzira na razvrstitev in popis kaznivega dejanja v obtožnici.

(Rešenje stola sedmorice, odd. B, od 5. julija 1921. Kl 168/21.)

Stol sedmorice, odd. B, kakor kasacijsko sodišče v Zagrebu je s privolitvijo vrhovnega državnega pravdnika ničnostni pritožbi obtoženca Viljema D. zoper rzsodbo porotnega sodišča v Mariboru od 8. marca 1921, opr. št. Vr VII 1191/19-96, s katero je bil obtoženec obsojen zaradi hudodelstva goljufije po §§ 197., 199 a) in 203. k. z., na nejavni seji po § 5. zak. od 31. decembra 1877., št. 3 drž. zak. za leto 1878. ugodil, je pravorek porotnikov in rzsodbo razveljavil ter vrnil kazensko zadevo porotnemu sodišču mariborskemu v vnovično razpravo in razsojo.

R a z l o g i:

Obtoženec se je opravičeval, da je plačal S.-u dvakrat po 10.000 K. Prvikrat 21. septembra, drugikrat 11. oktobra 1918 ter je pristavil, da je dan 11. oktobra 1918. morda zgrešen vsled pomote; da je plačal drugih 10.000 K nemara dva ali tri dni pred 11. oktobrom 1918, a napisal ta dan na potrdilo št. 39 in v svojo blagajniško knjigo kasneje, ko je baš 11. oktobra 1918 izdatek vknjižil. Ta obtoženčeva navedba je za presojo krivde važnega pomena. Poglavitno je plačilo 10.000 K; dan plačila je pomemben le v individualizacijo plačila in razločevanje istega od enoličnega plačila dne 21. septembra 1918. Krivda obtoženčeva je znatno težja, če je krivo prisegel glede dejanskega plačila in dneva plačila, nego če je krivo prisegel samo gledé dneva plačila. V prvem primeru ga čaka po §§ 203. in 204. k. z. kazen težke ječe najmanj 5 let, v drugem primeru po §§ 202. in 204. k. z. kazen težke ječe najmanj 6 mesecev. Sodni zbor bi bil moral zato upoštevati po § 319. k. pr. r. opravičbo obtoženčevo in sestaviti vprašanja tako, da morejo porotniki presoditi obtoženčeve navedbe v vsaki smeri izčrpno in izreči svojo sodbo o obstoju in obsegu hudobnega namena sploh in namena oškodovanja Jakoba S-a ter o zatrjevani dobri veri ali zmoti v pogledu dneva. Glavno vprašanje, ki ga je sodni zbor sestavil, ne ustreza tem potrebam. Porotniki so ga morali potrditi, tudi če so bili prepričani, da je obtoženec krivo prisegel samo v pogledu dneva in se niso mogli niti izraziti, ali je obtoženec navedel dan 11. oktobra 1918. s premislekom ali pomotoma.

Prav je imel torej branitelj, ko je predlagal, naj bodo navedbe obtoženčeve izčrpno in natanko označene v eventualnem ali dodatnem vprašanju. Pripravno obliko v izvršitev tega stvarno utemeljenega predloga bi si bil moral sodni dvor sam ustvariti. Ni, da mora sodni dvor slepo prepisati obtožbeni stavek na vprašalno polo; ni, da se mora strogo držati razvrstitve in popisa kaznivega dejanja, kakor ju je uravnal obtožitelj. Prepovedano je zgolj prekoračenje obtožbe (§§ 267. in 344/7 kaz. pr. r.); sicer je dolžnost sodnega zbora, da sestavi vprašanja, ki kažejo svetlo in točno sliko obtožbe po eni in

jedro obtoženčeve obrambe po drugi strani, ter nudijo obenem možnost pravnega preiskusa pravoreka na vsako posamezno vprašanje. Število in vrsta vprašanj sta dana sodnemu dvoru na voljo. V vprašanja more sodni dvor vplesti dejanske okolnosti in zakonite znake kaznivega dejanja, za katere se obtožitelj ni zmenil in more opustiti v obtožnici navedena, a nepotrebna opisovanja.

Omenjenim načelom bo ustreženo, ko bo sodni zbor vprašal porotnike: I. glavno vprašanje: Je-li obtoženec kriv, da je je krivo prisegel, ko je v civilni pravdi Cg I. 17/19 okrožnega sodišča mariborskega z namenom, da oškoduje Jakoba S-a za več kakor 4000 K dne 17. marca 1919. prisegel, da je plačal po 21. septembru 1918. Jakobu S-u za dobavljena jabolka znesek 10.000 K? II. glavno vprašanje: Je-li obtoženec kriv, da je krivo prisegel, dne 17. marca 1919. v gori navedeni pravdi prisegel, da je izplačal baš dne 11. oktobra 1918. gori v I. omenjeni znesek? III. dodatno vprašanje: Na potrjeno II. glavno vprašanje: Je-li obtoženec navedel datum 11. oktobra 1918. zgolj vsled opravičljive zmote?

Uveljavljeni ničnostni razlog točka 6 § 344 k. pr. r. je potemtakem podan. Ničnostni pritožbi je bilo ugoditi in razsoditi kakor je gori pisano. **Gerkić.**

e) Sodni dvor ne sme staviti dodatnih vprašanj po § 319 k. pr. r., katerih porotniki po potrditvi glavnega vprašanja ne morejo potrditi, ne da bi zabredli v navzkrižje.

(Rešenje stola sedmorice, odd. B, od 30. novembra 1921 Kl 307/21.)

Juriju Z-u je bil na poti njegov dvamesečni nezakonski sin Jakob P. Zato je sklenil, da se ga znebi. Dne 15. avgusta 1921 je iskal in našel zato priliko. Ob kratki odsotnosti nezakonske matere je otroka zastrupil. Državni pravdnik je Jurija Z-a obtožil radi hudodelstva zavratnega umora po §§ 134., 135/1 k. z. Obtoženec se je opravičeval, da je hotel otroku le pomagati, ker je bil bolan na pljučih in je hudo kašljal. Obtoženec da je bil prinesel s seboj iz italijanskega ujetništva dve steklenici zdravil, eno zoper suhi prut (pljučna bolezen), drugo zoper bradavice. Otroka da je hotel rešiti od kašlja in mu hotel

zato vliti v usta zdravilo zoper suhi prut. Na svojo nesrečo pa je pomotoma zamenjal steklenici in vlil otroku v usta strupeno zdravilo zoper bradavice. Porotnikom je bilo sestavljeno prvo glavno vprašanje v smislu obtožbe in drugo dodatno vprašanje v smislu obtoženčeve obrambe in § 335. k. z., je-li namreč obtoženec ravnal v namenu, da otroka izleči in da je le vsled malomarne zmote vlil strup vanj. Porotniki so potrdili prvo glavno vprašanje. Mariborsko porotno sodišče je zato z razsodbo od 28. septembra 1921, Vr. VII. 1887/21 obsodilo Jurija Z-a v smislu obtožbe. Obtoženčevo ničnostno pritožbo je stol sedmorice, odd. B, po prvem odst. §§ 288. in 346. k. pr. r. zavrnil iz teh r a z l o g o v:

Pozivom na točko 6 § 344. k. pr. r. prigovarja branitelj, da je sodni zbor kršil določbo § 319. k. pr. r., ker ni sestavil porotnikom dodatnega vprašanja v smislu § 2 e) k. z., dasi je obtoženec trdil, da je otroku pomotoma vlil strup v usta, da je v naglici zamenjal steklenico z zdravilom zoper suhi prut z ono z zdravilom zoper bradavice.

Toda navedenega dodatnega vprašanja ni trebalo. Porotniki so slišali obtoženčevo obrambo. Rešiti jim je bilo vprašanje, ali je obtoženec vlil otroku strup v usta nalašč ali pomotno. Odgovorili so, da je to storil nalašč, z namenom otroka usmrtiti. Če bi bili porotniki mnenja, da je obtoženec steklenici res zamenjal in dal pomotno otroku strup, bi bili prvo glavno vprašanje zanikali. Potem pa bi bili morali rešiti vprašanje, je-li bila obtoženčeva zmota opravičljiva, zgolj slučajna in zato nekazniva ali pa zagrešena po obtoženčevi malomarnosti in zato kazniva. Po opravičljivi nekaznivi zmoti ni trebalo porotnikom posebej vprašati, ker je izključena s potrditvijo prvega glavnega vprašanja. Za primer zanikanja glavnega vprašanja bi preostajalo zgolj vprašanje po zagrešeni zmoti, ki je z obzirom na posledico po § 335. k. z. kakor pregrešek kazniva. To vprašanje je sodni zbor sestavil in nudil tako porotnikom priliko, da obtoženčeve navedbe izčrpno v vsaki smeri razmotrivajo. Sestava po branitelju zahtevanega dodatnega vprašanja je bila potemtakem odveč in bi utegnila povzročiti le zmedo o presoji dejanskega stanja. Hudobni namen in zmota se vzajemno izključujeta. Čim je sodni dvor vprašal

v glavnem vprašanju po hudobnem namenu v pozitivnem smislu, ni smel povprašati vnovič po njem v dodatnem vprašanju v negativnem smislu, ker potrditev glavnega vprašanja obsega zanikanje takega dodatnega vprašanja, a potrditev glavnega in dodatnega vprašanja bi ustvarjala navzkrižen pravorek, kateremu sodni dvor ne sme dajati povoda s svojimi vprašanji. Dodatna vprašanja po § 319. k. pr. r. so le tedaj dopustna, ako jih morejo porotniki potrditi po potrditvi glavnega vprašanja, ne da bi zabredli v navskrižje. **Gerkič.**

Književna poročila.

Teorija o državnem ozemlju. Študija o lokalnih kompetencah državne osebnosti. Dr. jur. et phil. Walter Henrich, Wien 1922. Hölder-Pichler Tempsky. Cena 228 jugosl. kron.

Problem državnega teritorija je bil do sedaj precej zanemarjen; Henrichova knjiga ga hoče pojasniti od vseh strani, ki so dostopne juridičnemu pojmovanju. V kritičnem delu polemizira proti sedaj splošno priznanemu načinu trostranskega pojmovanja države, ki jo smatrajo sestavljeno iz treh bistveno različnih elementov: državnega ozemlja, državnega ljudstva in državne oblasti. Analizujoč dve vladajoči smeri teritorialne teorije, takozv. prostorno in takzv. predmetno teorijo pokaže avtor, da prva sploh ni pravni temveč da je sociološki nauk, in da druga deluje sicer s pravno-znanstvenimi sredstvi, da pa vendar vidi pod vplivom patrimonialnega nazora v državnem ozemlju samostojno stvar, ki je ločena od državne osebe. Avtor skuša dokazati, da za državno pravo teritorij ni ne kos zemlje v smislu politične geografije, ne predmet v smislu privatnopravne imovine, temveč da se da pojmovati le kot lokalna kompetenca državne osebe. Pisatelj se pa ne zadovoljuje samo s tem, da poda teoretsko podlago za pravno razumevanje problema teritorija, temveč izvaja tudi posledice iz tega razčiščenega nauka o kompetencah. Raziskujoč najprej pojem državnega teritorija v ožjem smislu prehaja na druga važna vprašanja, tičoča se tega pojma (obrežno morje, kondominat, kolonije, zvezne države, odprto morje, zračni prostor itd.). V nadaljnjem poglavju analizira takzv. omejitve teritorialnih oblasti, zlasti državne služnosti; končno razpravlja o teritorialnih izpremembah in stavi na diskusijo velevažni meddržavnopravni problem o nasledstvu držav.

Z ozirom na temeljito izpremembo političnega zemljevida po svetovni vojni imajo v knjigi razmotrivana vprašanja ravno sedaj veliko